

En sammanfattning av
Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016
Södermanlands län

PROGNOS FÖR ARBETSMARKNADEN 2017

Sammanfattning

Starkt konjunkturläge i länet

Den globala återhämtningen bedöms fortsätta i långsam takt under 2017. Fortsatt expansiv penningpolitik, det låga oljepriset och en mer neutral finanspolitik bidrar positivt till tillväxten i USA men med en något svagare utveckling i Europa. USA:s ekonomi blir fortsatt en viktig drivkraft i den globala återhämtningen även om här finns många frågetecken kring vilken väg USA väljer att gå i olika frågor. Tillväxten i Kina och ett flertal andra tillväxtekonomier väntas bli svagare än vad vi tidigare vant oss vid. Eftersom en stor andel av svensk export går till Europa kan vi knappast vänta oss någon uppgång av såväl export som sysselsättning bland industriföretagen.

De senaste årens gynnsamma utveckling i Sverige är delvis en följd av att den globala ekonomin återhämtar sig efter finanskrisen. Dessutom har penningpolitiken varit expansiv och stimulerat inhemsk efterfrågan. Lågräntepolitiken har även bidragit till att hålla nere värdet på kronan, vilket gynnat exportnäringen. Arbetsmarknaden har förstärkts påtagligt och jobben tillkommer i god takt inom både privata och offentliga tjänster. Tillgången på arbetskraft blir inte tillräcklig inom många yrken, varvid rekryteringsproblemen ökar och berör flera yrken än tidigare. Arbetslösheten bland inrikes födda är låg och den stora potentialen för ökad sysselsättning återfinns bland utrikesfödda.

Konjunkturläget på länets arbetsmarknad har växlat upp markant under 2016 och arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas i positiv riktning under 2017. Tillväxten sker på bred front där den privata konsumtionen blir drivande men där även investeringar, bostadsbyggande och ökningen av offentlig konsumtion bidrar till tillväxten.

Sysselsättningen stiger men även arbetslösheten ökar

Vanligtvis brukar en stigande sysselsättning medföra en sjunkande arbetslöshet. Men under 2017 väntas antalet sysselsatta fortsätta att öka i länet samtidigt som arbetslösheten stiger. Det beror på att utbudet av arbetskraft ökar mer än sysselsättningen och det pressar upp arbetslösheten. Det ökade arbetskraftsutbudet hänger samman med migrationen som väntas bli omfattande även under kommande år. På kort sikt ökar arbetslösheten bland nyanlända men på sikt är det en förutsättning för ökad sysselsättning under kommande år.

Antalet sysselsatta bedöms öka med 1 000 personer under 2016 och med ytterligare 700 personer under 2017.

Antalet arbetslösa uppgick till 14 700 personer under det fjärde kvartalet 2015. Arbetslösheten stiger svagt under 2017 och vid utgången av samma år beräknas antalet arbetslösa uppgå till 14 800 personer. Det motsvarar en relativ arbetslöshet på 10,8 procent. Av samma orsaker som för Södermanlands län ökar även arbetslösheten i riket som helhet. Vid utgången av 2017 har arbetslösheten i hela landet beräknats till 7,8 procent.

Rekryteringssvårigheterna ökar

32 procent av arbetsgivarna inom det privata näringslivet anger att man upplevt brist på rätt kompetens i samband med rekrytering. Det är en andel som stigit med 10 procentenheter jämfört med hösten 2014. Det är den högsta noteringen sedan högkonjunkturen 2007-2008 då bristtalen låg på liknande nivåer. Det tyder på att det blir allt svårare att rekrytera rätt kompetens trots att länet har en relativt hög arbetslöshet.

Inom offentliga verksamheter har bristtalen nått oroande höga nivåer i länet. I de senaste sex undersökningarna har fler än 55 procent av de tillfrågade arbetsställena angett brist och i höstens undersökning anger hela 75 procent brist. Behoven av eftergymnasialt utbildade inom olika offentliga verksamhetsområden ökar framöver och utan ett ökat utbud av efterfrågad arbetskraft riskerar bristtalen att bli kvar på mycket höga nivåer. Det gäller främst barn- och äldreomsorg, hälso- och sjukvård, utbildning och sociala tjänster.

Det finns många framtidsyrken inom offentliga verksamheter i länet och behoven ökar, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Inom många yrken utbildas för få i förhållande till framtida behov. Konkurrensen kommer att vara fortsatt stor bland arbeten där kraven på utbildning och erfarenhet inte är så höga.

Hög arbetslöshet bland utrikesfödda, full sysselsättning i vissa grupper

Under de senaste åren har mottagningen av nyanlända varit omfattande till länet och arbetslösheten bland utrikesfödda har ökat kraftigt. Samtidigt sjunker arbetslösheten bland inrikes födda mot låga nivåer och i vissa åldersgrupper till nivåer som symboliskt kan beskrivas som full sysselsättning. Det vill säga nivåer under 4 procents arbetslöshet. Det medför samtidigt att potentialen för kommande års sysselsättningsökningar är begränsad bland inrikes födda.

I oktober 2016 uppgick arbetslösheten till 4,3 procent bland inrikes födda i åldrarna 30-64 år. Bland utrikesfödda uppgick arbetslösheten till 29,7 procent i samma åldersgrupp. Jämförelsen är knappast rättvisande eftersom förutsättningarna för att få arbete ser olika ut mellan inrikes födda och nyanlända utrikesfödda.

Problemet med en stigande arbetslöshet bland utrikesfödda består till stor del på den snabba tillströmningen av nyanlända. Tillströmningen av nya blir därmed större jämfört med det antal som går ut i arbete. Faktorer som påverkar gruppens lägre utflöde till arbete, kan sammanfattningsvis, beskrivas som den tid det tar att kvalificera sig till ett inträde till den svenska arbetsmarknaden. Det vill säga att bli matchningsbar mot de lediga jobben. Och under denna tid är man kvar i arbetslöshet. För många nyanlända handlar det om den tid det tar att lära sig svenska, få sin utbildning och sina kunskaper validerade, få praktik i det svenska arbetslivet och komplettera sin utbildning. Det tar också tid att skapa kontakter som för många arbetslösa ökar möjligheterna till jobb.

Under åren 2010-2014 har antalet sysselsatta ökat med 4 600 personer i länet. Bland inrikes födda var ökningen knappa 1 000 personer och bland utrikes födda var ökningen 3 600 personer.

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Södermanlands län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedöms även jobbmöjligheterna under de närmaste fem och tio åren.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i juni 2017.